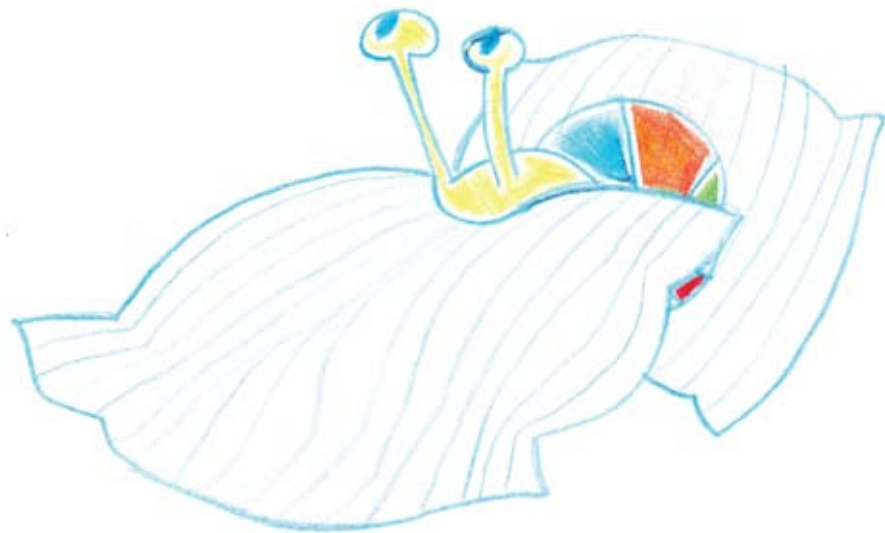

Pro všechny, kteří věří, že i škola může být opravdovou hrou.

Probudil jsem se koncem března ze zimního spánku na školní zahradě v hromádce kompostu. Sluníčko hrálo, ptáci zpívali. Zpívali však taky žáci druhé bé. Jejich zpěv se linul z oken přízemí školy Na Rybníčku. Zpívali písničku Holka modrooká. Ideální zpěv to nebyl, pravda. Moje tykadla nezachytla jen zvuky lahodící lidskému uchu, ale sem tam zazněl i falešný tón. Ještěže zpívání kluků a děvčat doprovázela na klavír paní učitelka Benešová. Ten dokázal svými kladívky rozezvučet struny tak silně, že ledajaký falešný tón skryl. Je však třeba uznat, že žáci zpívali s nadšením a s obrovskou chutí. Jako by chtěli překřičet všechno to jarní pění ptactva na stromech kolem školy.

Škola, přátelé – ano, škola – ta je v mém vyprávění tím nejdůležitějším. Ne, že by písnička o holce modrooké byla méně důležitá, to ne, ale kdyby nebylo školy, těžko by se děti pustily jen tak do zpívání. To by spíš pustily své přehrávače, ipody, rádia či televize a podobné technické vynálezy, z kterých by pak znělo všelijaké vyzpěvování místo jejich vlastního zpěvu, a to by bylo, jak jistě uznáte, škoda. Škola je prostě úžasné místo, kde si žáci mohou vyzkoušet spoustu věcí „na vlastní kůži“, jak se říká. Třeba zrovna to zpívání. A vůbec nevadí, že sem tam z okna třídy druhé bé zazní i falešný tón. Jde přece o radost ze zpívání. Místo všech těch přístrojů, z kterých zní hudba dnes a denně, si právě ve škole můžeme vyzkoušet, jak si se zpíváním poradíme sami. Škola nás učí odvaze vzít věci do svých rukou, vyzkoušet si je a naučit se jim tak, abychom, až budeme dospělí, uměli s životem správně naložit. Proto se říká, že škola je základ života.

„**Škola, základ života aneb Vzdělání je k němu třeba**“ je název pátého ročníku výtvarné soutěže, kterou opět vyhlásila humanitární organizace **ADRA**. Děti ve věku od šesti do jedenácti let mohly kreslit a malovat to, co se jim na škole líbí, jak školu vidí ony samy, popřípadě nakreslit školu jinou a odjinud, třeba z Afriky, a přemýšlet o tom, v čem je taková škola jiná, nebo naopak stejná.

Děti ve škole Na Rybníčku se soutěže taky zúčastnily. Hned druhý den paní učitelka Benešová vyzvala žáky, aby si ze svých pytlíků pověšených na háčcích pod lavicemi vytáhli tempervy, plastové kalíšky a štětce. „Pastelky taky?“ ptala se Gábina jako vždy. Ostatní děti jí říkají Šplhounka, ale Gabriela Jurečková žádná šplhounka není. Jen se snaží být vzorná. Jinak to prostě neumí. Dokonce ani o přestávce nedokáže jen tak běhat po třídě a dovádět. Sedí v lavici a připravuje se na další hodinu. Někdy jí musí paní učitelka Benešová, kupříkladu o velké přestávce, dokonce trochu hlasitěji připomenout, že přestávka mezi jednotlivými hodinami je určená k tomu, aby si děti od učení odpočinuly.

Kde jsem to skončil...? Aha, už to mám. „Pastelky můžete použít taky,“ odpověděla paní učitelka Benešová přívětivě a dodala: „Než se však pustíte do kreslení a malování, ráda bych vám něco řekla.“ A tak ještě dřív, než žáci druhé bé vytlačili na paletu z bílého plastu červenou, modrou, zelenou, žlutou a třeba taky hnědou barvu z tubiček, začala jim paní učitelka Benešová vyprávět. Poslechněte si to taky:

BARMA

V Barmě je horko. Velké horko a taky vlhko, což znamená, že je tam spousta komárů a ti ztěžují dospělým i dětem život.

Aby na ně v noci komáři nemohli, spí lidé pod moskytiérami. Jsou to takové jemné sítě, které se zavěsí u stropu a rozestřou se nad spícím člověkem. Problémem v Barmě zůstává, že ne všichni lidé si mohou moskytiéru, tedy tu síť bránící před nálety komárů, dovolit. Prostě moskytiéra je pro mnohé Barmánce příliš drahá.

Ani chlapec Nyri nespí pod sítí. A pod sítí nespí ani jeho sestra, ani jeho mladší bratr. Dokonce ani maminka ne. Ta už však ani neležela na rohoži, ale vařila čaj na malém ohništi před domkem. „K snídani budou sušené ryby. Jako včera,“ pomyslel si Nyri a nejraději by zůstal ještě chvíli ležet na rohoži. Sušené ryby nemá příliš v oblibě. Dal by si raději kousek sladkého koláčku, ale ten okusil poprvé a naposledy na svatbě své tety Ti Nejring. Mladší bratr už však nedal Nyrimu pokoj. Tahal ho za palce u nohou, smál se a brebentil cosi o škole.

„To se mu to mluví o škole, když do ní nemusí,“ pomyslel si Nyri.

„Je čas, abys skočil do obchodu pro veku,“ zavolala maminka ze dvorku.

„Nemůže tam jít Ti Vanga?“ bránil se Nyri.

„Tvoje sestra teď nemůže, připravuje si úkoly,“ odpověděla maminka rázně.

Už z jejího hlasu Nyri poznal, že nemá cenu s maminkou smlouvat. Vstal tedy, vyšel z domku, vzal už bez řečí z maminčiny ruky peníze a vyběhl na ulici. Obchod byl hned za rohem. Když se vrátil, stála už na podlaze miska s čajem a taky pár sušených ryb. „Je nejvyšší čas. Najez se, Nyri, a jděte s Ti Vangou do školy. Já půjdu s malým za tatínkem na pole. A nezapomeňte si namazat tváře, aby vás nespálilo slunce.“

Nyri si nastrkal pár sešitů a dvě učebnice do své hadrové tašky s širokým popruhem a vydal se s Ti Vangou na cestu. Nebýt jeho mladší sestry, cesta do školy by byla zábava. Na rohu už na něj čekali kamarádi ze třídy. Byli tři – jako tři mušketýři. Nyri ovšem o třech mušketýrech nic nevěděl. Nikdy tenhle napínavý příběh v televizi neviděl. Doma totiž televizi nemají. V jejich vesnici má televizi jen majitel konzumu, kam chodívá nakupovat, když mají peníze, veku nebo čaj. Nyri je vedle svých tří mušketýrů jako d'Artagnan. Jeho tři kamarádi s ním chodí nejen do školy, ale občas společně po škole provedou i nějakou tu roštárnu mezi rýžovými poli či při vytahování sítí s rybami v rameni delty řeky, která kousek za jejich vesnicí ústí do moře.

Škola, do které Nyti chodí, stojí na šesti pilířích. Postavila ji pro ně humanitární organizace ADRA. Tu starou vzala přede dvěma roky voda z rozvodněné řeky, když se nad deltou přehnal ničivý cyklón Nargis. Škola je jednoduchá stavba, stejně jako domy obyvatel vesnice. Konstrukci budovy postavili místní stavebníci z bambusových kmenů. Stěny vyplnili pevnými rohožemi z řezaného bambusu. Rohože chrání žáky nejen před sluncem, ale i před větrem a deštěm. Malými škvírami v rohožích dovnitř proudí trochu světla, a to je dobře, protože budova nemá okna. Obě třídy – víc tříd ve škole není – mají stěny jen ze tří stran. Jedna strana, ta, která je spojená s verandou

a schodištěm, je úplně otevřená. Na verandě se děti vyzouvají. Ve třídách chodí bosé. Pan učitel je učí psát, číst a počítat. Taky jim vypráví příběhy z dějin jejich národa a někdy si s nimi i zazpívá. Tabule není stahovací, kdepak! Stojí jen tak opřená o bambusový sloupek. A nábytek? Ten jim přivezla z hlavního města Youngunu skupina bílých cizinců. Do prázdných tříd nastěhovali stolký a židle z barevného plastu. Přivezli rovněž dřevotřískovou skříň, teď napěchovanou záznamy pana učitele. Před odchodem ze školy pan učitel skříň zamyká. Škola se zamknout nedá, a tak se tam občas přes noc schová divoký králik. Jednou ráno uvnitř dokonce objevili zbloudilou kozu. Soused ji tenkrát volal celý večer. Jak byl šťastný, že se našla! Děvčata a kluci mají z daru bílých lidí radost. Předtím seděli na zemi a psali jen do písku před školou. Cizinci jim s židlemi přivezli i sešity a taky tužky na psaní. Nyri tenkrát držel tužku v ruce poprvé v životě. Když už bylo slunce na samotném vrcholku oblohy, pan učitel poslal děti domů na oběd. Nyri s kamarády nezamířil domů, ale za rodiči na pole. Věděl, že maminka vzala jídlo pro něj s sebou. Už mu pořádně vyhládlo. Maminka s tatínkem stáli sehnutí po kotníky ve vodě na svém rýžovém poličku. Sázeli stvolý rýže do půdy zalité vodou. Nyri se vrhl k misce s rýží. Nabídl by i kamarádům, ale v misce tolik rýže nebylo. Nabral si rýži do ruky a upaloval s ostatními kluky dolů k řece. Trochu se totiž bál, že by tatínek po něm chtěl, aby sázel rýži taky. Místo školy. Není na tom nic neobvyklého. Na odpolední vyučování se vrací do školy sotva polovina dětí. Musejí pomáhat rodičům při práci na poli. Nic nedokáže pana učitele rozesmutnit víc než poloprázdné třídy. Někdy zajde i za rodiči, aby své děti poslali po poledni zpátky do školy, ale ti mu vždy vysvětlují, že se bez práce svých dětí neobejdou.

Nyri a jeho tři kamarádi dnes odpoledne do školy jít mohli. Nikdo je nezaměstnal. Pan učitel jim četl z jedné knížky příběh o draku a krásné dívce. Drak tu dívku držel v tmavé jeskyni až do doby, než ho vlastním mečem zabil statečný rytíř.

Škola barmským školákům končí něco po čtvrté hodině odpoledne. Cestou ze školy nespěchají. Doma je totiž čeká práce. A domácí úkoly? Na ty jim zbude málo času. V Barmě zapadá slunce s naprostou pravidelností kolem sedmé hodiny, a aby si děti mohly večer za stolem na psaní úkolů posvítit, potřebovaly by k tomu nejen elektřinu, která ve vesnici není, ale taky třeba ten stůl. Dům o jedné místnosti, patřící rodičům Nyriho, žádnou takovou samozřejmost, jakou stůl pro evropské školáky určitě je, nemá.

ANGOLA

Juliánovi bylo šest let, když v našem jednadvacátém století skončila v jeho zemi třicet let trvající válka. Ve vesnici, kde bydlel, nebyla elektřina, nefungoval vodovod, pole byla zarostlá plevelem a plná nášlapných min. Zemědělci se na nich báli pracovat. Julián by měl začít chodit do školy, ale z vesnické školy zbylo jen zbořeniště. Během války ji několik let obývali vojáci a pak ji vyhodili do vzduchu. Během válečných let z vesnice zmizel i pan učitel s celou rodinou. Říkalo se, že ho vojáci odvěkli do města. Tam však o něm nikdo nic nevěděl.

Julián by se snad ani nenaučil číst a psát, nebýt starého muže, na něhož se obraceli místní lidé, když potřebovali napsat nějakou žádost nebo vyřídit něco na úřadech v hlavním městě. Muž uměl dobře úřední jazyk, portugalštinu, a dokázal prý napsat žádost tak, že pohnula svědomím i toho nejotrolejšího státního úředníka. Juliánova maminka si dodala odvahy a jednou navečer, ještě než zapadlo slunce, starého muže navštívila. Nechtěla, aby se její Julián jen tak toulal celý den s kamarády po okolí. Bála se min a taky měla strach, že Julián bez plnění pravidelných školních povinností zvlčí. „Nemohl byste mého syna naučit číst a psát?“ zeptala se maminka starého muže. Ten dlouho neodpovídal. Jen se usmíval a prsty vytřukával na stole rytmus jakési písničky. Černoši mají rytmus v krvi a tanec je jim asi tak vlastní jako nám pobíhání před školou. Pak se podíval mamince přímo do očí a zeptal se: „Co za to?“

Maminka tuhle otázku čekala. Pohotově odpověděla: „Budu vám nosit brambory, kukuřici a zelí.“

„To nezní špatně,“ řekl starý muž a dodal: „Přiveďte vašeho kluka zítra ráno. Pustíme se do práce.“

Maminka se vrátila domů, zašla do kurníku postaveného jen tak ze silných větví, chytila jednu slepici, svázala jí pařáty a donesla do chatrče. „Budeme mít zítra k obědu hosty?“ zeptal se zvědavý Julián.

„Žádné hosty,“ odsekla maminka. „Zítra půjdeš do školy.“

„Do školy?!“ divil se Julián. „Vždyť u nás žádná škola není.“

„Školní budova není přece pro vzdělání to nejdůležitější,“ vysvětlovala mu maminka. „Ze všeho nejdůležitější je ve škole učitel – a toho jsem ti našla. Zítra tě k němu zavedu. Teď už hajdy na kutě a žádné ponocování!“

Zpráva o učiteli Juliána dost překvapila. Věděl, že učitele i s rodinou odvěkli z vesnice, ještě když byl docela malý. Jiného učitele neznal. Navíc měl zítra s kamarády domluvený výlet do vedlejší vesnice. O tom samozřejmě nemohl mamince nic říct. Chystal se tam až ve chvíli, kdy vyžene jejich dvě kozy na pastvu. Maminka nesměla o výletu nic vědět. Zlobila by se, a kdo ví, jestli by nežalovala tatínkovi, až by se vrátil na konci týdne z města. To by znamenalo připravit se na pořádný výprask a zákaz hraní fotbalu s kamarády na plácku před zbořenou školou.

Dlouho se ale starostmi o zítřejší den netrápil. Tvrdě usnul a probudil ho až ráno mamčin hlas: „Vstáváme!“ Na zemi čekala na Juliána miska s kukuřičnou kaší. Vodu k pití si nalil z kanýstru před domkem. „Je nejvyšší čas,“ řekla maminka, když uhasila ohniště v chatrči a oblékla si pestré šaty.

Starý muž nebydlel daleko. Seděl na zápraží, a když se maminka s Juliánem zastavila před napůl zborceným plotem s malou zahrádkou, zavolal na ně: „Jen pojd'te dál!“

„Tak jsem vám přivedla našeho Juliána, jak jsme se domluvili,“ řekla maminka, vtiskla chlapci do ruky slepici se svázanýma nohama a popostrčila ho před sebe. Slepice marně mávala křídly. Julián ji sevřel v náručí a donesl před starce.

Starý muž vzal slepici za nohy a s hlavou dolů ji odnesl do svého kurníku za domem. Maminka se už nezdržovala. Čekala ji spousta práce. Když se starý muž za malou chvíli vrátil na zápraží, maminka tam už nebyla. „Vítej, Juliáne! Tak čím začneme?“ zeptal se starý muž. To byla otázka! Jak mohl Julián vědět, čím mají začít? Vždyť nikdy ve škole nebyl a nedokázal si ani trochu představit, co se tam dělá. „Tohle přece není škola a kdo ví, co mě bude ten stařec učit?“ pomyslel si Julián.

Starý muž měl už na prahu svého domu připravenou černou tabulku s křídou. Vyučování mohlo začít. Že by Juliána psaní prvních písmen abecedy zaujalo, se říct nedalo. Vzpomněl si na kamarády, kteří už teď určitě byli na cestě za jejich vsí. Pak však zpozorněl. Starý muž napsal na tabulku celé slovo. Bylo to jeho jméno: Julián. „Tak tohle jsem já,“ pomyslel si a usmál se prvnímu písmenu.

„Vypadá jako hůl mého dědečka, jenže obráceně. Julián!“

Když se vrátil k obědu domů, křičel na maminku: „Už se umím podepsat!“ Maminka měla radost, ale připomněla mu, že umět se podepsat není všechno. „To budu muset zítra znovu do školy?“ divil se Julián.

„A nejen zítra,“ odpověděla maminka.

Julián chodil ke starému muži celé dva roky. Hned v prvních dvou měsících se před domem starého muže objevily další čtyři maminky s kluky stejně starými jako Julián. Byli to Juliánovi kamarádi, a když se dověděli, kam Julián chodí, chtěli se taky učit číst a psát. Juliánovi bylo s kamarády při učením hned veseleji a starý muž nic nenamítal. Do jeho kurníku přibýly další čtyři slepice – a vůbec měl teď dost jídla bez velkého starání a byl tomu moc rád.

Po dvou letech starý muž vážně onemocněl. Už nevysedával před svým domem. Ležel na rohoži. Nejprve se zdálo, že se uzdraví, ale pak se jeho nemoc zhoršila. Příbuzní jej odvezli do hlavního města. Když se v domě objevili jeho žáci naposledy, uvítal je silnou slepičí polévkou. Takovou úžasnou dobrotu snad kluci ještě nikdy nejedli. Druhý den ráno zastavilo před domem starého muže auto a odvezlo ho do nemocnice. Za dva měsíce přinesl do vsi poštovní úředník zprávu o jeho smrti. To už se Julián místo vyučování znovu proháněl s kamarády a kozami po okolí. Za starého muže se nenašla náhrada.

Juliánovi je čtrnáct let. Asi třicet kilometrů od jeho vsi otevřela česká ADRA školu pro zemědělce. Když se o otevření školy dověděla Juliánova maminka, nelenila a vydala se do města se školou. Byl to výlet na celé dva dny, ale co by pro Juliána neudělala. Vypitala se ve škole, co všechno by se v ní mohl Julián naučit, a přihlásila ho do prvního ročníku. Dnes tedy Julián chodí zase do školy. Do opravdové školy. Kromě portugalského a matematiky se učí, jak správně osít pole, jak založit velkou drůbežárnu, jak vést pěstitelský deník, a dokonce už i základům práce na počítači. A jeho kamarádi? Dva z nich jsou na internátní škole v hlavním městě a další dva se starají o pole za jejich chatrčemi. Tihle dva trochu Juliánovi závidí, ale jinak se moc těší, až se vrátí. Určitě jim poradí, když bude třeba, aby pole za vesnicí dala víc úrody a jejich rodina mohla konečně žít bez strachu, že nebude nic k jídlu.

BANGLADÉŠ

„Do školy chodí jenom kluci,“ prolašoval tatínek, když jeho dcera Murmu žádonila, aby ji pustil do školy. „Děvče jako ty se musí hlavně dobře vdát,“ dodal.

„Co to znamená, dobře se vdát, tatínku?“ vyptávala se Murmu.

A tatínek vysvětloval: „To není nic složitého. Musíme ti najít bohatého ženicha. Takového, který má pole s rýží, aspoň dvě krávy ve chlévě, dvorek plný slepic i s kohoutem a na jeho vlastním malém rybníku plave hejno kachen. A teď už se na nic neptej a běž pást kozy. Dej pozor, ať se nezaběhnou do sousedových fazolí. Víš, že by se zlobil a byl by z toho výprask.“ Výprasku se malá Murmu bála. Moc. Ne že by ji tatínek tloukl každý den, ale párkrát už od něj dostala. A hodně to bolelo.

Murmu vyhnala kozy před dům a byla smutná, protože potkávala své kamarádky s brašnami na zádech. Šly do školy. Hnala tedy aspoň kozy stejným směrem. Kousek od školní budovy se posadila na stráž a poslouchala, co se ve škole děje. Nic ji netěšilo, přestože sluníčko příjemně hrálo a ptáci vesele prozpěvovali ve větvích. Teď začali zpívat i žáci ve škole. Tu písničku už Murmu zná. Začala si ji zpívat taky. Před školu vyšla paní Kazoly, manželka učitele a ředitele školy zároveň. „Ty bys chtěla dovnitř, vid’?“ zeptala se malé Murmu.

„Chtěla,“ odpověděla Murmu upřímně.

„Tak pojď dál,“ zvala ji paní Kazoly dovnitř.

„Já do školy nesmím. Tatínek říkal, že do školy chodí jen kluci,“ odmítla Murmu pozvání, zvedla se ze země a vyhnala kozy z trávy na cestu. Nechtěla, aby paní Kazoly viděla, jak pláče. Bylo jí moc líto, že nemůže chodit do školy.

Paní Kazoly se rozhodla, že to tak nenechá. Moc dobře malé Murmu rozuměla. Večer, když už poslední poškolák zavřel za sebou dveře školy, navštívila domek jejích rodičů. Chtěla vědět, proč tatínek nechce posílat Murmu do školy. Důvodu, že do školy chodí jen kluci, o kterém jí řekla Murmu, moc nevěřila. „Vy nechcete, aby vaše dcera chodila do školy?“ zeptala se paní Kazoly tatínka.

Tatínek zakroutil trochu ostýchavě hlavou a pak se přiznal: „Nemáme dost peněz. Na učebnice, na uniformu, sešity a tužky.“

„S tím by se ale dalo něco dělat,“ řekla paní Kazoly.

„A co, prosím vás?“ zeptal se tatínek. „Peníze na školu pro děti přece nikdo nikde nerozdává.“

„To máte pravdu, ale o něčem bych věděla,“ odpověděla paní Kazoly a začala vyprávět o lidech z jedné evropské země, kteří se rozhodli podpořit děti z chudých oblastí Bangladéše ve vzdělávání. „Každý měsíc posílají určitou částku na vzdělání žáků na vesnických školách,“ vysvětlovala. „Určitě by rádi podpořili i vaši Murmu.“

„Myslíte?“ zeptal se nevěřícně tatínek. „A vy byste se jich mohla zeptat?“

„Ráda,“ řekla paní Kazoly a zvedla se k odchodu.

Paní Kazoly, manželka učitele a ředitele místní školy v jedné osobě, na slib, který dala tatínkovi malé Murmu, nezapomněla. Prostřednictvím internetu, spolu s organizátorem podpory vzdělávání bangladéšských dětí, našla rodinu v České republice, která se rozhodla Murmu podpořit. Do dvou měsíců se Murmu místo vyhnání koz na pastu vydala s ostatními kamarádkami s brašnou na zádech do školy. Prvních čtrnáct dní jí připadalo, že tomu, čemu se děti ve škole učí, nebude nikdy rozumět, ale pak přišly dny, kdy se jí zdálo, že to, co pan učitel za katedrou říká, tak nesrozumitelné přece jen není. Učila se znakům v bengálštině a taky abecedě v angličtině. Matematika jí moc nešla. Číslice se jí dlouho pletly. Sčítání by ještě ušlo, ale to odčítání... Nejraději měla kreslení. Rychle si taky zapamatovala různá říkadla a večer je přeříkávala tatínkovi. Ten se jen usmíval pod vousy a o tom, že škola je jen pro kluky, se už nikdy nezmínil. Samozřejmě, vždyť byl moc rád, že Murmu chodí do školy.

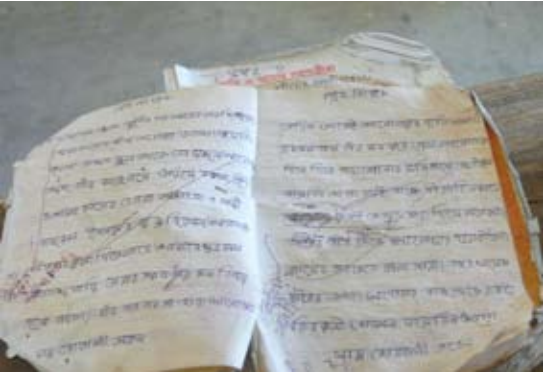
Murmu navštěvuje školu už třetím rokem. Paní Kazoly se zase jednou navečer zastavila v domě jejích rodičů. „Je zde možnost, aby Murmu studovala ve městě na internátní škole,“ oznámila tatínkovi a mamince.

„To by ovšem znamenalo, že se nebude vracet po vyučování domů,“ namítl tatínek.

„Máte pravdu, ale bude mít zajištěnou stravu a ubytování. Murmu se velmi dobře učí. Určitě stojí za to, aby to na internátní škole zkusila,“ řekla paní Kazoly.

„Ať se tedy Murmu rozhodne sama,“ navrhl tatínek a při tom zůstalo.

Na jednu stranu Murmu ví, že by jí bylo na škole bez rodičů smutno. Na druhou stranu by hrozně ráda pokračovala ve studiu. Škola ji moc baví. Má ještě osm měsíců na rozmyšlenou. Jak se nakonec rozhodne? Určitě správně – a možná se to dovíme.

MONGOLSKO

Túja je děvče s červenými tvářemi a nosíkem jako knoflíček. Má za sebou putování se stády po poušti Gobi. Život v jurtě, v okrouhlém skládacím domečku, není žádná legrace. Obzvlášť v zimě. To mrazy dosahují až mínus čtyřiceti stupňů. Letošní zima byla velmi krutá. V Mongolsku pomrzlo okolo pěti milionů kusů dobytka. Nezůstalo ušetřeno ani stádo Tújinych rodičů. Ze sto osmdesáti krav zbyla sotva polovina. Dobytek neměl co žrát. Ještě v zimě se tatínek rozhodl přestěhovat k Dalandžargalanu. K obci Dalandžargalan s železniční stanicí dorazili z posledních sil. Kamínka, ve kterých se topilo dobytčím trusem, nedokázala vyhnat zimu z jurty. V těch dnech neměla maminka dost síly otevírat s Tújou slabikář a učit ji azbuce, písmu, které se používá k psaní mongolštiny. Slabikář skončil na samém dně cestovního vaku z kůže. Túji byla zima i pod čtyřmi ovčími kožešinami, kterými ji maminka na noc přikrývala. Na učení si ani nevpomněla. Příchodem do obce Darandžangalan se ale všechno změnilo. Maminka ji zavedla do školy a tam Túja jako by roztála. U velkých kamen jí bylo moc dobře a postupně zjistila, že ve škole není sama. Bylo tam plno děvčat a chlapců. Ti si spolu hráli a povídali. Mrazivý vítr prohánějící se mezi nízkými domky před školou najednou nevypadal z okna vytopené učebny tak hrozivě. Jedno z děvčat se Túji zeptalo, jestli má slabikář. „Mám,“ odpověděla Túja pyšně, ale pak si uvědomila, že ho vlastně nemá s sebou. Hned to taky dívce řekla.

„Nevadí,“ mávlo děvče rukou. „Dnes ti půjčím můj a zítra si přineseš svůj slabikář.“

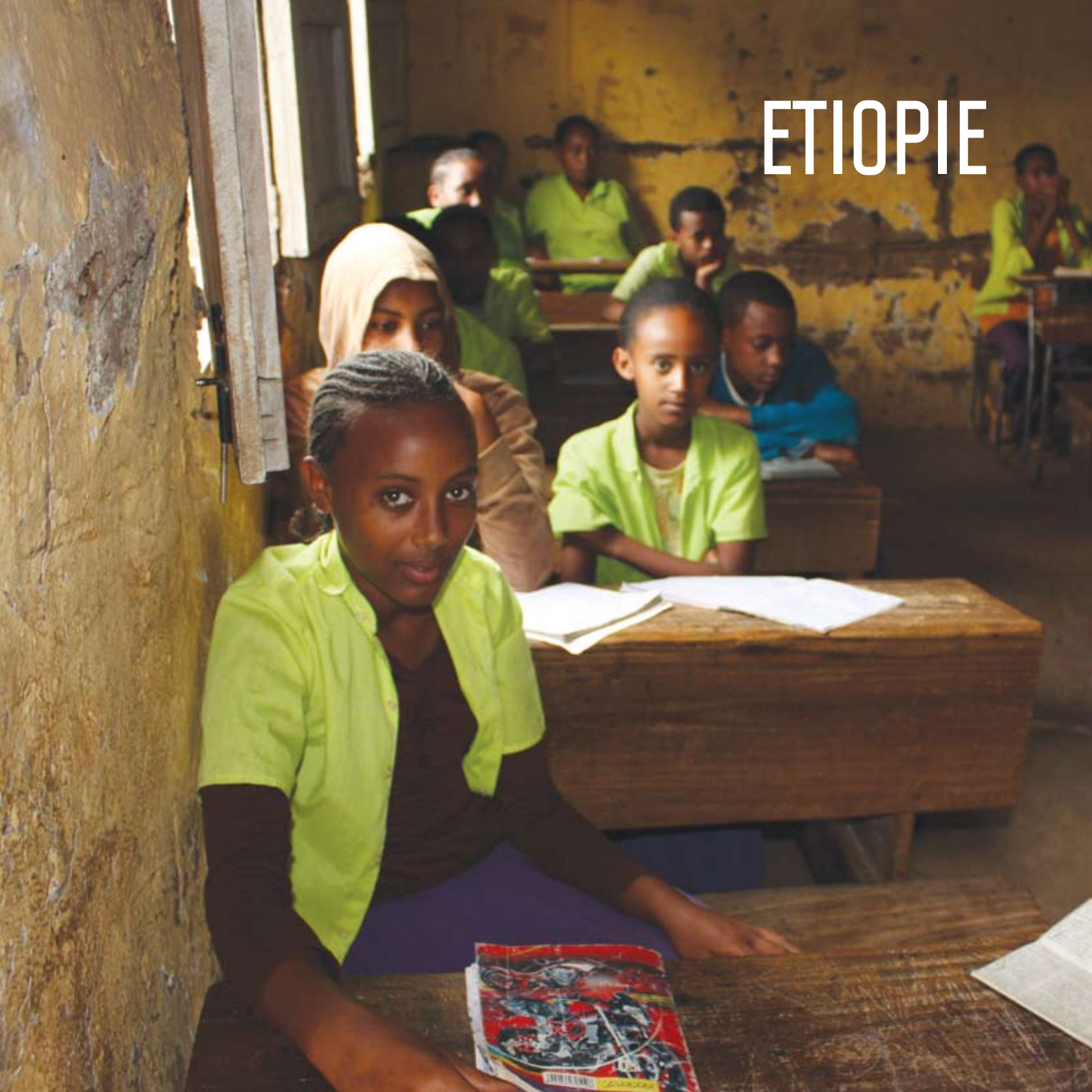
„Zítra je taky škola?“ podivila se Túja.

„No jasně,“ smála se dívka. „Školu máme pět dní v týdnu.“

Túja nezapomněla vytáhnout slabikář z koženého vaku ještě ten večer. Položila si ho vedle postele. Připravila si také sešity. Jejich jurta teď stála nedaleko školy. Přesto se Túja ze samé nedočkavosti vydala do školy příliš brzy. Trochu vymrzla při čekání před hlavními dveřmi školní budovy. Přijel školní autobus, z kterého se vyhrnula spousta dětí, dveře školy se konečně otevřely a Túja vešla s ostatními dovnitř. Do její třídy vedly hned první dveře napravo. Čekala ji tam nejen rozpálená kamna, ale také paní učitelka. Túja si na školu brzy zvykla a nechce ani pomyslet na to, že v květnu složí jurtu a vydají se se stádem na cestu do pouště, daleko od školy.

ETIOPIE

Etiopie je jedna z nejchudších zemí na světě. Žije v ní přibližně sedmdesát milionů obyvatel. Hlavní město se jmenuje Addis Abeba. To jméno prý v překladu znamená nová květina a město toto pojmenování získalo podle názvu paláce, který nechal na konci devatenáctého století postavit etiopský král Menilit II. pro svou ženu, královnu Taitu. Královna totiž nebyla spokojena s domem, který s králem obývali na hoře Entoto nedaleko odsud. Brzy nato začali lidé hned vedle nového královnina paláce stavět své domy a město Addis Abeba bylo na světě.

Jak by se nám líbilo samotné město, je otázkou. Addis Abebu lze těžko srovnávat s některým z evropských měst. Vždyť je to město v Africe. Ale ano, i zde najdeme vysoké budovy z betonu a zářícího skla, ale není nic zvláštního, když kolem jedné takové budovy žene každé ráno pastýř stádo ovcí na pastvu. „A kde se pasou?“ napadne vás. „Kdekoliv,“ odpověděl by pastýř těch ovcí. Město je prostě plné kontrastů, na které u nás nejsme příliš zvyklí. Vedle staveb z betonu působí křivolaké ulice bez dláždění a asfaltu, s domky postavenými z vlnitého plechu, prázdných barelů a zbytků lešení z eukalyptových kmenů velice smutně. Tady žijí opravdu chudí lidé. Bez elektriny, bez plynu a vodovodu.

Na jih od města Awasa, kde se zvedají do výšky hory a leží několik jezer, se téměř všichni obyvatelé živí zemědělstvím. I když na svých polích dřou od rána do večera, pole je nedokážou uživit. Mnoho místních obyvatel je závislých na pomoci různých humanitárních organizací.

Se vzděláním je to v těchto místech stále dost neradostné. Základních a středních škol je málo. Děti a studenti se tísní někde až po stovce v jedné třídě – a samotné školní budovy? Raději nemluvit. Malá okna, oprýskané stěny, bez hygienického zařízení, bez dostatku světla, často bez hřišť. I tady pomáhají některé humanitární organizace s výstavbou nových škol a se vzděláváním učitelů. Působí zde i česká organizace Člověk v tísni, která už postavila školy v několika vesnicích.

Emá také chodí do školy. Škola stojí ve svahu na okraji města Sodo. Aby Emá přišla na vyučování včas, musí si přivstat.

Nejdřív nanosí v plastovém kanystru vodu z potoka do velkého barelu před domkem. Po snídani se vydává na cestu do školy, dlouhou skoro pět kilometrů. Vede eukalyptovým hájem, přes banánovou plantáž a pak úzkou pěšinou mezi poli. Má štěstí. Nechodí do školy sama. Na cestu se každé ráno vydává s dalšími devíti spolužáky. S kluky si moc nepovídá. Neustále do něčeho kopou, někam lezou a přes něco skáčou. Je ráda, že jsou mezi nimi taky tři děvčata. S nimi se povídat dá. Celou cestu. Často se jedna druhé svěruje se svými představami o tom, jak bude vypadat jejich život, až vyrostou. Kamarádky sní o větším domě, do kterého se provdají. O barevné televizi, o kole, které si pořídí na nákupy do města. Emá má také své představy. Ráda by šla studovat do města. Chtěla by být učitelkou. Učila by děti číst, psát a počítat.

Škola v Sodo začíná o půl desáté. Na začátku první hodiny napíše paní učitelka na tabuli datum. Nás by číslice letopočtu trochu překvapila. Na rozdíl od nás mají v Etiopii rok 2002. Pod datum začíná paní učitelka psát početní příklady. Dnes je to násobilka sedmi. Matematiku má Ema ráda. Paní učitelka ji vyvolala, aby doplnila zadání. Jen jednou se Ema spletla. U tabule, před tou spoustou čísel, někdy ztrácí přehled. V sešitě se zdá být všechno jaksi snazší.

V poledne je přestávka. Ema se většinou usadí s kamarádkami pod rozložitý fíkovník, a když snědí svačinu, hrají různé hry a skáčou přes švihadlo. Kluci s nimi nejsou, samozřejmě. Ti nejčastěji hrají fotbal s míčem vyrobeným z hadrů. Nadělají při hraní kraválu, až je to Emě nepříjemné. Odpolední vyučování začíná ve dvě hodiny. Někdy si děti v odpoledních vyučovacích hodinách ve třídě zpívají. Paní učitelka říká, že zpívají proto, aby žáci při vyučování neusnuli. A má pravdu. I Emu někdy přemůže dřímota. A to ji čeká ještě hodina cesty zpátky domů. A doma? Musí zase zaběhnout k potoku pro vodu a nakrmit mladší sestru. Ale Emu tam nečeká jen práce. Každý večer jí babička Mili vypráví veselé pohádky. Ema se diví, jak si babička může tolik pohádek pamatovat. Neví totiž, že si ty veselé pohádky babička Mili sama vymýšlí.

KEŇA

Na severu Keňa sousedí s Etiopií. V mnohém se taky Etiopii podobá. Půda je červená a všechno je v této části země skoro celý rok krásně zelené. Místo banánových plantáží však zdejší kopce pokrývají keře čajovníku. Keňa je jedním z největších vývozců čaje na světě. Vypěstovat a sklídit skutečně dobrý čaj není tak jednoduché. Ženy po celý den sbírají mladé lístky do velkých košů. Je to těžká práce. Itibo je jedna ze stovek vesnic, které se v tomto kraji čaje nacházejí. Kromě trhání čajových lístků se ženy věnují také pletení košíků a batikování látek. Na vlastních malých políčkách pěstují cukrovou třtinu, kukuřici a někdy i brambory. Itibo by bylo docela obyčejnou vesnicí, kdyby v ní lidé z České republiky nezrekonstruovali zdravotnické středisko, nepostavili porodnici, nezřídili stomatologickou ordinaci a nepustili se do stavby lůžkové části pro pacienty, kteří onemocněli malárií. Obyvatelé vesnice Itibo jsou na své zdravotnické středisko velmi pyšní. Vždyť se tam scházejí pacienti z širokého okolí. Zdravotní pomoci je v Keni stále nedostatek a málokdo ji má na dosah. Malárie! To je v těchto místech jedna z nejrozšířenějších nemocí a nejvíce ubližuje dětem. Stačí jedno bodnutí od malého komára a dostaví se vysoké horečky, malátnost, bolesti celého těla. Na tuto nemoc není žádné očkování. Nejlépe se před ní chrání zvláště upravenou sítí, moskytiérou, ale ne všichni si ji mohou ve vesnici Itibo dovolit.

V chatrči, kde žije Rosalinda u svého strýce a tety, taky moskytiéry nemají. Rosalinda ani nepoznala, že ji něco štíplo. Jednoho rána, když se posadila do lavice ve škole a chtěla si připravit učebnici na první vyučovací hodinu, se jí však najednou zatmělo před očima a svezla se na zem. Co bylo dál, si přesně nepamatuje. Pan učitel jí prý sáhnul na čelo a řekl jediné slovo: „Malárie!“ Pak ji odnesl v náručí do svého domku za školou, uložil ji na rohož a poslal jednoho žáka do chatrče, kde žili Rosalindini příbuzní. „Ať si pro Rosalindu přijdou. Má vysoké horečky. Potřebuje lékaře,“ volal ještě na chlapce.

Chlapec se za čtvrt hodiny vrátil s nepořízenou. „Nejsou doma,“ vysvětloval. „Domek je prázdný!“

„Nejspíš jsou na čajovníkové plantáži,“ uvědomil si učitel. Ted už věděl, že musí podniknout něco sám. Ještěže je kousek od jejich školy zdravotní středisko. Ono se řekne „kousek“, ale nést Rosalindu skoro dva kilometry do kopce nebyla ani pro pana ředitele žádná legrace. Pan ředitel se usadil na lavici před ordinací celý zchvácený. Nepřišel sám. Doprovodila ho na cestě až sem celá škola. Dobrých čtyřicet žáků. Nás to možná překvapí, ale v Africe je téměř samozřejmostí, že pacienta k doktorovi doprovází skoro celá rodina. Když se otevřely dveře ordinace, stál v nich mladý zdravotník. Nepodivil se, že má čekárnu plnou dětí. Jen chtěl vědět, kdo je vlastně pacient. Rosalinda se mezitím probírala, ale pronášela v horečce nesmyslné věty o tetě a strýci.

„Malárie!“ řekl mladý zdravotník a pozval pana ředitele s Rosalindou do ordinace.

Ostatní děti chtěly jít také, ale přísná zdravotní sestra Elis jim v tom zabránila. Stačilo jen, aby jim pohrozila a řekla: „Tíše tu čekejte, Rosalinda tady vaši společnost Rosalinda nepotřebuje.“

Děti se v čekárně dlouho nezdržely, vyběhly za bránu zdravotního střediska na náves Itiba a hrály si s míčem. Mladý zdravotník změřil Rosalindě teplotu, odebral jí krev a vytáhl z železné skříňky za stolem krabičku s léky. „To jsou chininové tabletky. Ty zbaví Rosalindu teplot,“ poučil pana ředitele. „Prášky musí užívat pravidelně a hodně zapíjet vodou.“ Rosalinda byla už za týden zase ve škole. Kdyby nedostala chininové tabletky, trápily by ji vysoké teploty ještě dnes. Pomoc mladého zdravotníka přišla včas. Lidé ve vesnici Itibo i v jejím okolí by si moc přáli, aby taková pomoc byla přístupná pro každého.

Tohle všechno paní učitelka Benešová vyprávěla žákům druhé bé a pak se děti pustily do malování. František maloval kluka v africké škole, Vojta se zase pustil do malování jurty. Podařilo se mu ji namalovat i s komínem. Anička nakreslila obrovskou školu v Angole a před ní pole bílých hlaviček kvěťáku. Jen před Gabrielou ležela výkresová čtvrtka stále celá bílá.

„Ty nemaluješ?“ zeptala se jí paní učitelka Benešová.

„Když já nemůžu,“ odpověděla Gabriela skoro s pláčem.

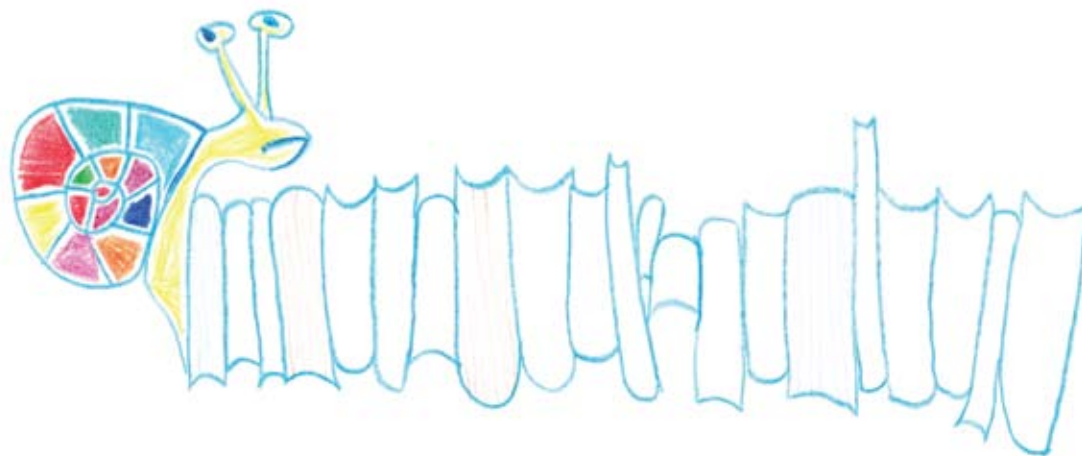
„A pročpak?“ divila se paní učitelka Benešová.

„Mně je těch dětí moc líto a musím pořád myslet na to, jak to mají těžké,“ vysvětlovala Gabriela.

„Takhle jim ale nepomůžeš. Zkus nakreslit to, co cítíš, a přemýšlej, jak bychom takovým dětem mohli pomoci,“ řekla paní učitelka Benešová a pohládila Gabrielu po vlasech.

Gabriela namočila odvážně štětec do vody, pak si vybrala tubu se žlutou barvou a pustila se do malování.

Asi vás zajímá, co se na výkrese objevilo. Rozumím. Mě to zajímalo také, ale než jsem se dostal z kompostu pod okno školy, žáci měli tuby s barvičkami zase sbalené ve svých vacích pod lavicemi a chystali se domů. „Podívám se do třídy zítra,“ rozhodl jsem se a vydal se ke školnímu pařeništi. Žáci z šesté á tam před týdnem vysadili sazenice jarního salátu. To bude dobrota!

Paní poštovní doručovatelka měla, stejně jako v minulých letech, i letos v posledních dnech měsíce dubna co nosit do kanceláře humanitární organizace ADRA. Byly to velké a hodně těžké obálky s obrázky dětí šedesáti tří škol z celé republiky. Koordinátorka výtvarného soutěžení Alena Skutilová všechny obrázky pečlivě zaznamenávala. V pražské modlitebně Církve adventistů sedmého dne pak ve středu 28. dubna 2010 spolu s dobrovolnicemi připravila tisíc šedesát jedna obrázků pro posouzení porotců. Porotu tvořili akademický malíř Jáchym Šerých, paní Iva Hosmanová z Nakladatelství Fraus (jejich učebnice jistě znáte a mnozí z vás se podle nich i učí), paní Olga Píclová (lektorka programu rozvojového vzdělávání a učitelka v mateřské škole) a paní Olga Šimůnková (pracovnice Národního muzea - možná jste tam někteří byli na školním výletě, je tam k vidění opravdu hodně zajímavých věcí, zato žádná dobrota pro mě - to dá rozum, že na čerstvou zeleninu narazíte v muzeu jen těžko). Na výběru těch nejlepších padesáti obrázků se velmi brzy shodli. Nakonec udělili první, druhé a třetí místo. Zatím si jména výherců nechali pro sebe. Ta měla být slavnostně vyhlášena až 5. května 2010 v Národním muzeu v Praze. Já, šnek Pepa, bych možná udělil cen více, krásných obrázků tu bylo opravdu mnoho, ale pravidla soutěže jsou pravidla soutěže. Paní koordinátorka Alena Skutilová na ně přísně dohlížela a na mé naléhání, aby dovolila porotcům ocenit větší počet obrázků, vůbec nedbala. Nicméně chci říct, že každý z těch tisíce šedesáti jedna obrázků stál za to, a kdybych se uměl na své jedné noze rychleji pohybovat, zašel bych za každým, kdo se soutěže účastnil, a poděkoval mu. Přátelé, udělali jste mi radost. A nejen mně, ale i všem, kdo měli možnost si obrázky prohlédnout.

Výběr obrázků probíhal v adventistickém kostele v Praze 5.

zleva: Olga Píclová, Jáchym Šerých, Iva Hosmanová, Olga Šimůnková

Tisková konference 5.května 2010 (zleva): Iveta Lutovská, Petr Vacek, Magda Reifová, Světlana Zárubová, Tina Pletánková

Generální ředitel Národního muzea Michal Lukeš odměňuje tři nejlepší.

Středa 5. května 2010 byla velmi důležitým dnem v konání letošní soutěže „Škola základ života aneb Vzdělání je k němu třeba“. V nové budově Národního muzea byly vyhlášeny výsledky soutěže, což znamenalo, že jsme se dozvěděli tři důležité jména. Tady jsou: Osmiletá Vanesa Leopoldová z Uherského Ostrohu, sedmiletý Jan Zlatník z Veselí nad Moravou a devítiletá Martina Linhartová z Chráštan. Proč jsou tak důležitá? To je přece jasné! Umístili se na prvních třech místech ve výtvarné soutěži. Vanesa svým obrázkem školy získala první místo, Jenda místo druhé a Martina obsadila třetí místo. Gratulujeme! Hurá, hurá, hurá! Přímo na místě dostali od hlavních partnerů soutěže tolik dáreků, že je sotva unesli. V onu středu v Národním muzeu však nešlo jen o vyhlášení vítězů soutěže. Miss Česko Iveta Lutovská a herec Petr Vacek přivítali na vyhlášení výsledků soutěže ředitele Národního muzea Michala Lukeše, ředitele Tiscali Jana Čepa, ředitele humanitární organizace ADRA Jana Bártu – tři muže podílející se na přípravě a hladkém průběhu výtvarného soutěžení. Dostavil se i pan Tomáš Petrů, zástupce druhého hlavního partnera soutěže, Nakladatelství Fraus. Televize Z1, která se letos stala mediálním partnerem, natočila zajímavou reportáž. Byly tu ovšem i děti se svými učiteli z několika škol, které se soutěžily. Ve vstupní hale nové budovy Národního muzea bylo prostě plno. Na svá školní léta zavzpomínaly také herečka Magda Reifová a moderátorky Světlana Zárubová a Tina Pletánková. Koordinátorkou toho všeho snažení, usilování, malování, kreslení a soutěžení byla stejně jako v minulých letech Alena Skutilová.

Také zástupce nakladatelství FRAUS, pan Tomáš Petrů, odměnil tři nejlepší

zleva: ředitel společnosti Tiscali Jan Václav Čep, Anna Lukešová - PR ADRA, generální ředitel Národního muzea Michal Lukeš, ředitel ARDA ČR Jan Bárta

Iveta Lutovská a Petra Vacek zpovídají tři nejlepší (zleva) Jan Zlatník, Vanesa Leopoldová, Martina Linhartová

A proč se rozhodli podpořit soutěž naši hlavní partneři? Tady jsou i jejich odpovědi:

„Národní muzeum se v rámci svého poslání snaží pomáhat a angažovat i v akcích humanitárního charakteru. Pro tento rok jsme se rozhodli podpořit mj. akci organizace ADRA, která je nám svým výstavním stylem a zaměřením na dětského návštěvníka blízká. Vedle našich kulturních, vědeckých či prezentačních aktivit chceme být prospěšní i jinak,“ vysvětluje generální ředitel Národního muzea Michal Lukeš.

„Projekt podporujeme ze dvou důvodů. Ten první je obsah motta, který je nám jako učebnicovému nakladatelství blízký. Druhý důvod souvisí s vysoce tvůrčí činností, kterou tato soutěž podporuje - malováním a kreslením. Podporuje fantazii, zvědavost a hravost, tedy přesně ty vlastnosti, které by měla mít každá dobrá učebnice a kniha,“ dodává paní Iva Hosmanová, manažerka PR a marketingu Nakladatelství Fraus.

Tak prosím, přijměte pozvání podívat se na školu očima dětí - na to, jak dovedou ty nejšikovnější ztvárnit prostředí, které důvěrně znají..... A já startuji směr školní pařeniště. Na ten salát přeci!

SEZNAM ÚČASTNÍKŮ VÝTVARNÉ SOUTĚŽE

Domov PETRA Mačkov, Blatná - Mačkov

ZŠ & MŠ Borek, Borek

ZŠ Brno - Horácké nám., Brno

ZŠ & MŠ Černotín, Černotín

ZŠ Matice školské, České Budějovice

ZUŠ & Plus spol. s.r.o., Český Těšín

ZŠ & MŠ Dolní Třebonín, Dolní Třebonín

Renata Finková, Hodonín

ZŠ & MŠ Nový Hradec Králové, Hradec Králové 8

ŠD při ZŠ Šromotovo nám, Hranice

Masarykova jubilejní ZŠ, Hřebeč

Základní škola, Chvaletice

ZŠ Jindřichův Hradec, J.Hradec

ZŠ Jívová, Jívová

ZŠ Klášter Hradiště nad Jizerou, Klášter Hradiště nad Jizerou

ZŠ & MŠ Chrástany, Kněževy

ZŠ Kravaře - Kouty, Kravaře - Kouty

ZŠ Krnov, Krnov

ZŠ & MŠ Křinec, Křinec

ZŠ Kujavy, Kujavy

ZŠ & MŠ Ledčice, Ledčice

ZŠ & MŠ Želízy, Liběchov

ZŠ & MŠ Lužná, Lužná

ZŠ & MŠ Majetín, Majetín

H. Haljarová, Mokré Lazce

ŠD při TŠ Mutějovice, Mutějovice

I. Vlasáková, Nový Rychnov 208

ZŠ & MŠ Okna, Okna

ZŠ a MŠ logopedická, Olomouc

ZŠ pro TP, Opava

ZŠ & MŠ Opava - Suché Lázně, Opava - Suché Lázně

ZŠ Gen.Píky, Ostrava

ZŠ & MŠ Ostrava Hošťálkovice, Ostrava - Hošťálkovice

ZŠ Ostrava - Mariánské Hory

Soukr.ZŠ Speciální Ostrava - Mor.Bory

ZŠ Paseka Paseka

15. ZŠ Plzeň, Plzeň

ZŠ Pouzdřany, Pouzdřany

ZŠ s rozšířenou výukou jazyků Praha 2

ZŠ Praha 4

ZŠ Praktická Lužiny, Praha 5

ZŠ speciální Lužiny, Praha 5

ZŠ Gen.Janouška, Praha 9 - Černý most

Masarykova ZŠ, Praha 9 - Klánovice

Lucie Pudová, Prostějov

Základní umělecká škola, Prostějov

ZŠ Příbor, Příbor

ZŠ & SMŠ Radslavice, Radslavice

1.ZŠ Rakovník, Rakovník

ZŠ Otešná, Rakovník

Základní škola, Roudnice nad Labem

Míla Havrdová, Skála

ZŠ Jabloňany, Skalice nad Svitavou

ZŠ & MŠ Světlá pod Ještědem, Světlá pod Ještědem

ZŠ Týniště nad Orlicí

ZŠ Uherský Ostrov, Uherský Ostrov

ZŠ & MŠ Hutník, Veselí nad Moravou

ZŠ Vitice, Vitice

ZŠ & MŠ Vlastějovice, Vlastějovice

ZŠ Vojnův Městec, Vojnův Městec, okr.Žďár nad Sázavou

ZŠ & MŠ Vsetín, Turkmenská, Vsetín

ZŠ Zdíby, Zdíby

ZŠ & MŠ Zlechov, Zlechov

ZŠ & MŠ Žalkovice, Žalkovice

No a samozřejmě, abych nezapomněl. Padesát vybraných obrázků zaslaných do soutěže zůstalo vystaveno na panelech v nové budově Národního muzea až do 11. června 2010. Kdo se na výstavu do Národního muzea nedostal, ať listuje dál. Reprodukce obrázků jsou vytištěny v tomto katalogu... Takže... Takže prohlízejte, kamarádi a přátelé. Určitě je na co se dívat!

1. místo

Vanesa LEOPOLDOVÁ, 8 let
Uherský Ostroh

2. místo

Jan ZLATNÍK, 7 let
Veselí nad Moravou

3. místo

Martina **LINHARTOVÁ**, 9 let
Chrástany

KOLEKTIV ŽÁKŮ, 9 let
Chrástany

KOLEKTIV ŽÁKŮ, 10 let
Chrástany

Martina **VRÁNOVÁ**, 7let
Radslavice

Kateřina PLOCKOVÁ, 7 let
Praha 2

Gabriela **BALCAROVÁ**, 7 let
Praha 2

Denisa MUŽNÁ, 11 let
Krnov

David **SKIBA**, 11 let
Ostrava

Kateřina **POPOVÁ**, 11 let
Borek

46
Ema **SRNKOVÁ**, 7 let
Praha 2

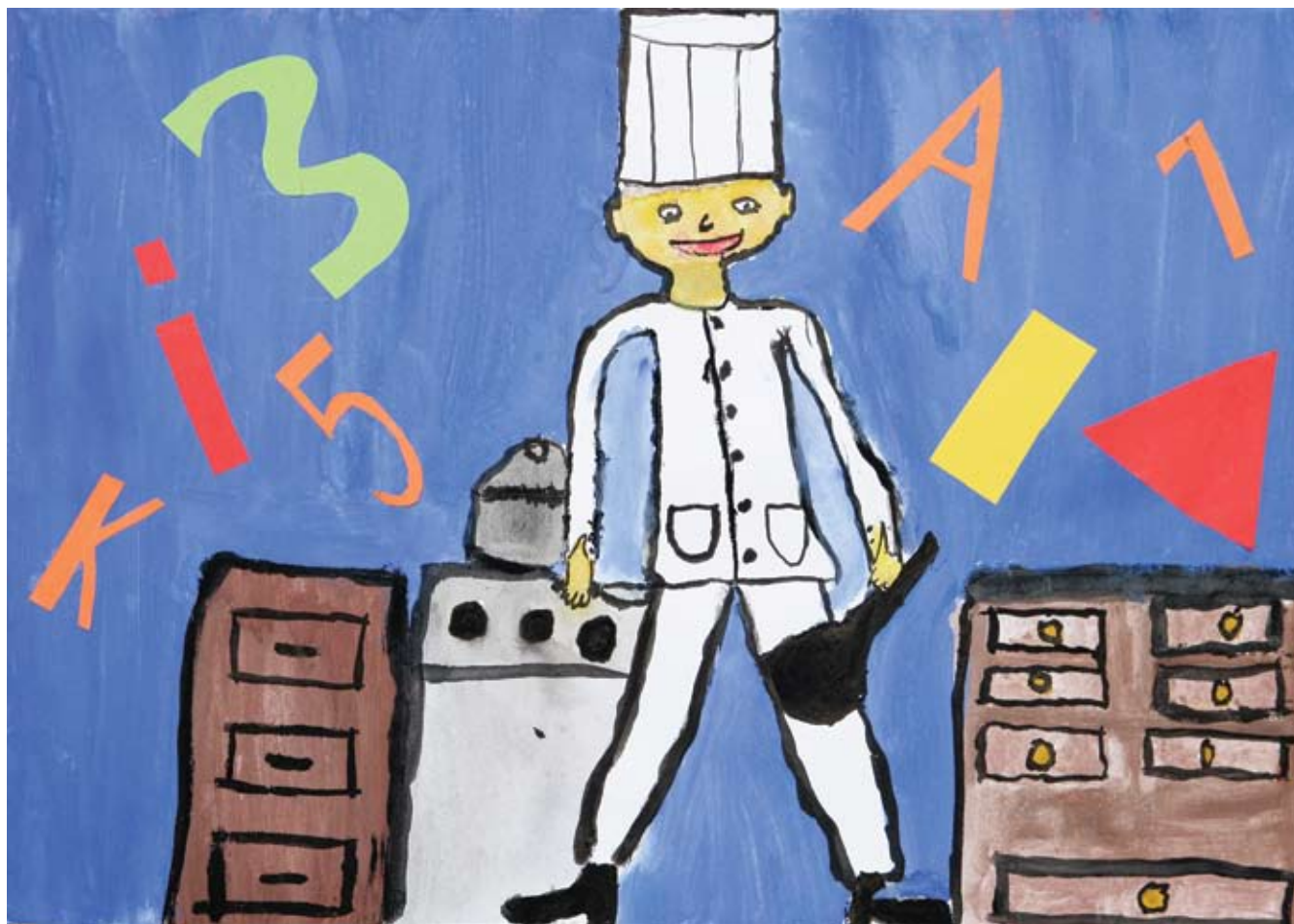
Helena **MARŠÁLOVÁ**, 7 let
Praha 2

Veronika ŠIMONOVSKÁ, 11 let
Praha 9-Černý Most

Nikola **HLOUŠEK**, 10 let
Veselí nad Moravou

Anna KŘÍŽOVÁ
Blatná-Mačkov

Klára **PICKOVÁ**, 10 let
České Budějovice

Barbora **SÚKUPOVÁ**, 9 let
Veselí nad Moravou

Michal **GREIF**, 9 let
Světlá pod Ještědem

Lucie **POKORNÁ**, 10 let
Jindřichův Hradec

Karolína **HORÁČKOVÁ**, 11 let
Světla pod Ještědem

Lucie **CHUDÁRKOVÁ**, 9 let
Jívová

Patrik **VELECH**, 10 let
Radslavice

Marie **OLŠÁKOVÁ**, 10 let
Brno

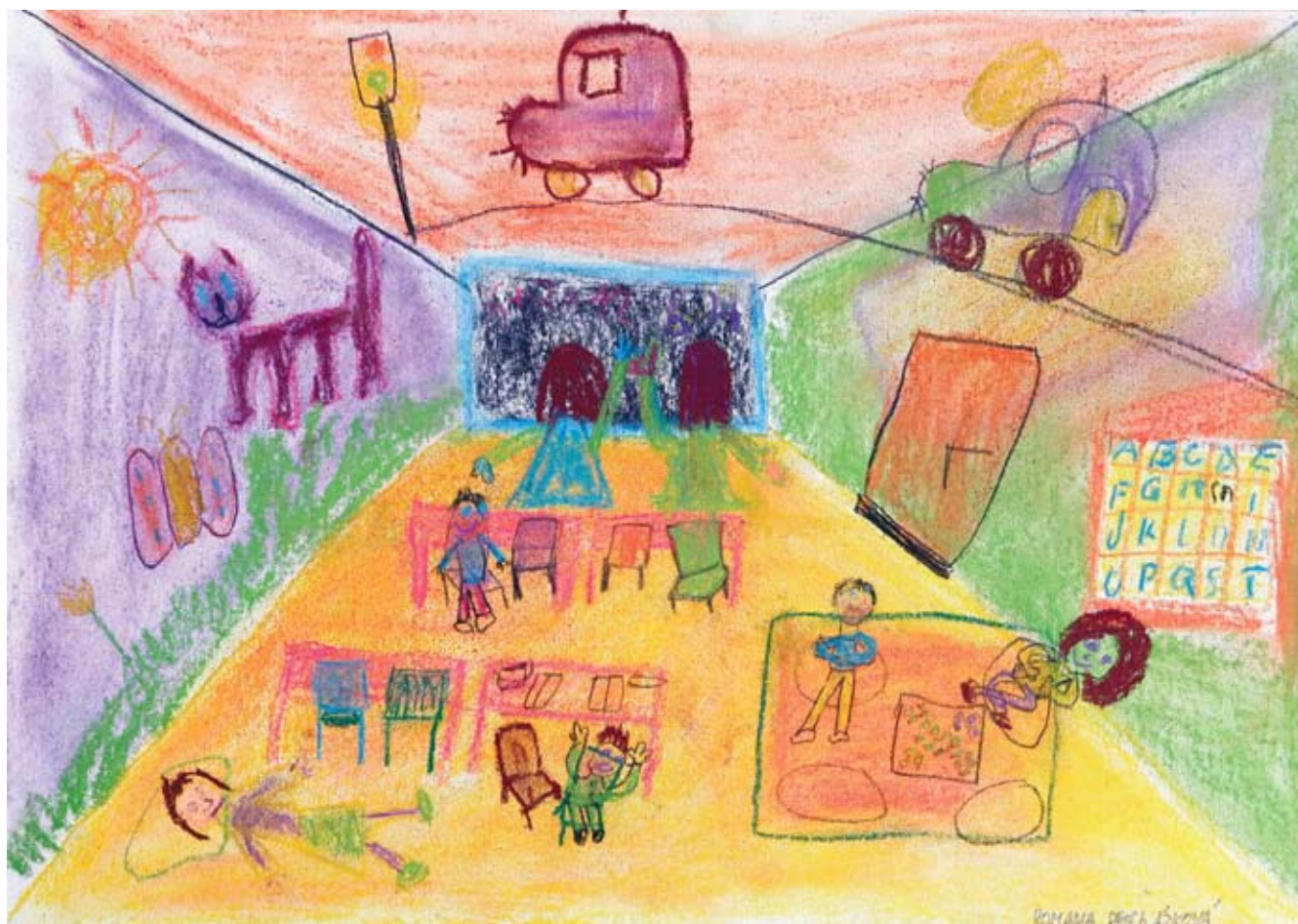
Kamila **NOVÁKOVÁ**
Blatná-Máčkov

Karolína FOLTANOVÁ, 10 let
Brno

Barbora **PRESLOVÁ**, 9 let
Roudnice nad Labem

Romana **PROCHÁZKOVÁ**, 10 let
Křinec

Ivan **HORVÁTH**, 9 let
Vsetín

Vendula **KRŮŠKOVÁ**, 7 let
Jindřichův Hradec

Petr KUČERA, 10 let
Brno

Michal ŠTEKL, 11 let
Kujawy

Jan **BROM**, 7 let
Borek

Klára **TOMKOVÁ**, 8 let
Praha 9-Klánovice

Erika **DOSTÁLOVÁ**, 8 let
Praha 9-Klánovice

Anna ŠENDEROVÁ
Blatná-Mačkov

Lucie **CIKHARTOVÁ**, 11 let
Hřebeč

Alice **JAROLÍMOVÁ**, 10 let
Český Těšín

Martina **MARADOVÁ**, 7 let
Vsetín

Barbora **HAVLICOVÁ**, 9 let
Světlá pod Ještědem

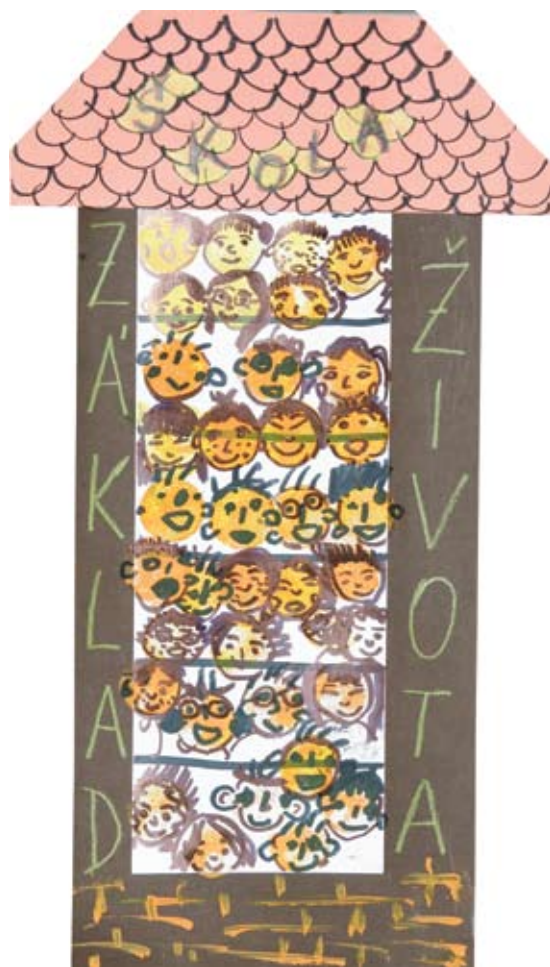
Klára **ABSOLONOVÁ**, 11 let
Ostrava

Michaela **MATĚJOVSKÁ**, 11 let
Borek

KOLEKTIV ŽĀKŮ, 7-10 let
Heřmanice u Oder

KOLEKTIV ŽÁKŮ
Praha 5-Lužiny

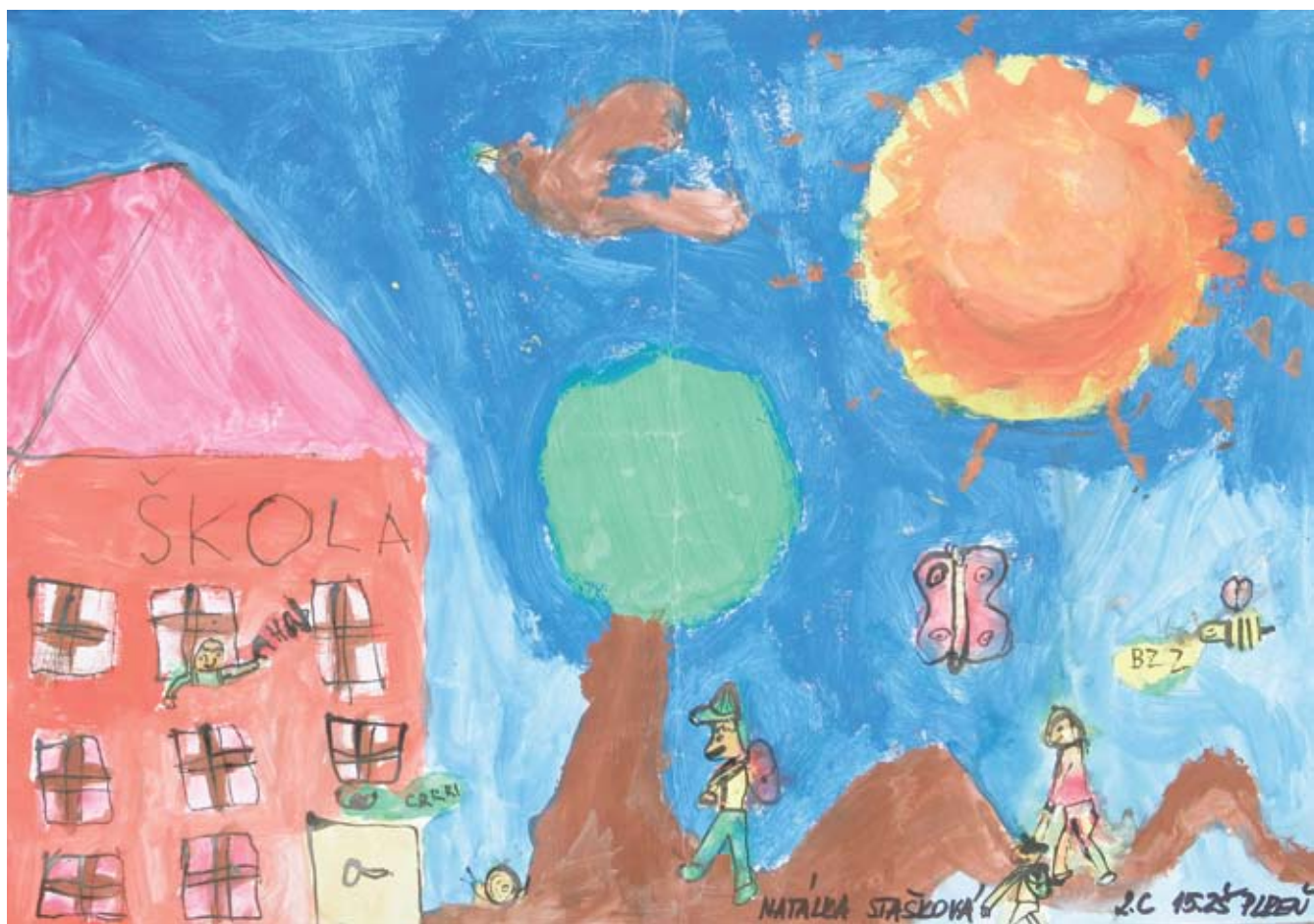
Anna **POSPÍŠILOVÁ**, 8 let
Uherský Ostroh

Aneta **OPLUŠTILOVÁ**, 8 let
Uherský Ostroh

KOLEKTIV ŽÁKŮ, 10 let
Chrástany

Natálie **STAŠKOVÁ**, 8 let
Plzeň

Měl bych ještě dodat něco moc důležitého hlavně pro ty, kteří o naší soutěži slyší poprvé – proč vlastně vznikla a kdo ji pořádá. Jenže já na takové velké povídání moc nejsem, to víte. A tak jsem se šikovně vyptával paní Aleny – a ona to všechno řekla za mě:

1. Co je ADRA?

ADRA je celosvětová organizace, která funguje ve více než 125 zemích světa. V České republice byla založena v roce 1992. Dnes patří mezi tři největší organizace v republice, které poskytují pomoc lidem v nouzi. V zahraničí poskytuje okamžitou pomoc obětem humanitárních katastrof, válečných konfliktů a také jim dlouhodobě pomáhá s cílem co nejdříve obnovit potřebné zdroje pro jejich obvyklý způsob života. V České republice se specializuje na dobrovolnictví ve zdravotnických a sociálních zařízeních a na organizování rozvojového vzdělávání.

2. Kdy a proč vznikl nápad uspořádat výtvarnou soutěž

Nápad vznikl v roce 2006 jako součást programu rozvojového vzdělávání. Tento program je určen pro děti od 3 do 18 let a my jsme hledali způsob, jak děti přivést k zamýšlení se nad prostředím, v němž žijí a také nad tím, jaké podmínky pro život mají jejich vrstevníci v rozvojových zemích. Nakonec jsme pro malé školáky připravili soutěžení prostřednictvím obrázků. Děti zareagovaly velmi hbitě a úžasně. První rok přišlo 1380 obrázků, v roce 2009 již 3980 prací z více než 240 škol.

3. Proč jste zvolili zrovna malování?

Výtvarný projev dětí je velmi inspirující a umožňuje na malém prostoru rychle sdělit, co autor cítí. Život v současném světě přináší stále více setkání nejrůznějších kultur a etnik a také mnoho rozdílných pohledů na způsob života. Stoupají nároky na vzájemnou toleranci a porozumění. Vzdělání v této oblasti do škol patří – učí se tam budoucí ekonomové, vědci, diplomati, učitelé, lékaři, státníci a politici, ale i řemeslníci a obchodníci. Všichni budou potřebovat schopnost cítit rozdíly mezi lidmi, pochopit je a zaujmout vlastní názor.

4. Jaká byla témata?

Začali jsme tématem pro dětskou duši nejdůležitější – „Doma je doma aneb kam patřím“. V následujících letech jsme děti vyzvali ke ztvárnění témat pomáhání potřebným (Pomáháme společně) a chudoby v rozvojových zemích (Děti proti chudobě).

V loňském roce děti kreslily svůj pohled na život seniorů u nás i ve světě (Svět babiček a dědečků).

5. Patrony letošního ročníku jsou Magda Rejřová a Petr Vacek – proč ?

Protože jsou s životem dětí spjati nejen svým rodičovstvím, ale také tím, že se aktivně podílejí na televizních pořadech, v nichž malí diváci naleznou zábavu i poučení. Děti tyto herce dobře znají a jak známo, televize je médiem, které ovlivňuje nejen náš život, ale výrazně utváří pohled na svět právě u dětí. Děti se často ztotožňují s představiteli televizních rolí a tito patroni jsou pro ně určitě vzorem hodným napodobování.

OBSAH VYPRÁVĚNÍ PANÍ UČITELKY BENEŠOVÉ

- 4 BARMA
- 8 ANGOLA
- 12 BANGLADÉŠ
- 16 MONGOLSKO
- 18 ETIOPIE
- 22 KEŇA
- 33 SEZNAM ÚČASTNÍKŮ SOUTĚŽE
- 35 KATALOG

Na katalogu spolupracovali:

Anna **LUKEŠOVÁ** / Kristina **RUŠAROVÁ** / Alena **SKUTILOVÁ** / Jana **MAZANCOVÁ**

Jan **BÁRTA** / Jan **BÁRTA** jr. / Radek **PLÍHAL** / Jiří **JANÍČEK** / Radek **ŠPINKA** / Stanislav **STANĚK**

Zajímá vás, co namalovala na čtvrtku bílého papíru Gabriela z druhé bé ze školy Na Rybníčku? K výkresu jsem se dostal až koncem května. To víte, nám šnekům to s jednou nohou nešlape tak rychle jako vám se dvěma. Gabriela do soutěže svůj obrázek neposlala. Místo školy namalovala mísu banánů. „Proč banány?“ zeptala se paní učitelka Benešová zvědavě.

„Jsou pro Ěmu – na cestu do školy. A taky pro její kamarádky. Aby neměly hlad,“ odpověděla Gabriela a dodala: „Já vím, že obrázek do soutěže poslat nemůžu, ale Ěma by měla z banánů určitě radost.“

PODĚKOVÁNÍ

hlavní partneři:

NÁRODNÍ MUZEUM

partner:

mediální partneři:

tiscali.cz

Z1

BABYtelevize.cz
Internetová televize o rodičovství a dětech